

MAS nemôžu končiac sa programové obdobie hodnotiť pozitívne

O prístupe LEADER a miestnych akčných skupinách sme už v Rolníckych novinách viackrát písali. V poslednom období najviac o tom, aké životne dôležité problémy riešia v súčasnosti s realizáciou svojich stratégií na rozvoj územia, v ktorom pôsobia, ale aj o úspešnom zavádzaní regionálnych značiek.

rn hovorili

Miestne akčné skupiny (MAS) na Slovensku združuje a ich záujmy zastupuje Národná sieť miestnych akčných skupín SR (NS MAS SR). O tom, čo robí pre svojich členov a ako sa jej darí pomáhať pri riešení problémov, ktoré ich spoločne trápia, ako aj o tom, akú budúcnosť pre takéto združenia vidí, sme sa rozprávali s jej predsedom, PhDr. Štefanom Škultétym.

Čo sú to miestne akčné skupiny?

Miestna akčná skupina (MAS) je viac-sektorové partnerstvo všetkých aktérov – inštitúcií i jednotlivcov, ktorým záleží na rozvoji vlastného územia. Podľa noriem EÚ musí ísť o skupinu, ktorá sa skladá z predstaviteľov samosprávy avšak s nie viac ako 50 percentným zastúpením v rozhodovacom orgáne MAS, ďalej miestnych podnikateľov a predstaviteľov občianskeho života, napr. spoločenských, záujmových organizácií alebo miestnych občianskych združení. Táto skupina teda vytvorí partnerstvo, ktoré sa dohodne na rozvojových prioritách a tie vyústia do spracovania stratégie rozvoja územia.

Ako dlho na Slovensku pôsobia?

Prvé takéto verejno-súkromné partnerstvá na Slovensku vznikali približne v rokoch 2006 – 2007 a následne v rokoch 2009 – 2010 získalo 29 z nich štatút MAS, a teda aj pridelené

Predseda NS MAS SR, PhDr. Štefan Škultét: Prostredníctvom miestnych akčných skupín sa majú možnosť k eurofondom dostať aj malé dedinky či malí podnikatelia z regiónov, prípadne aj neziskový sektor.

FOTO – NS MAS SR

finančné prostriedky, o ktoré sa následne mohli uchádzať subjekty z územia týchto schválených MAS.

Koľko ich je na Slovensku teraz a aká je ich úloha?

V súčasnom programovom období je schválených 110 MAS, ale reálne ich funguje 108. Ich hlavnou úlohou je prostredníctvom implementácie metódy LEADER zabezpečovať rozvoj vidieka na lokálnej úrovni, vo všetkých sférach. Miestne akčné skupiny v podstate prerozdeldujú finančné prostriedky EÚ do oblastí, ktoré si na základe vedomostí o svojom území identifikovali za prioritné.

Čo je to Národná sieť MAS SR a čo je jej úlohou?

NS MAS SR je jedinou stavovskou organizáciou a záujmovým združením miestnych akčných skupín, verejno-súkromných partnerstiev a odborníkov na regionálny rozvoj s celoslovenskou pôsobnosťou. Voči riadiacim orgánom, ministerstvám, samosprávam či orgánom Európskej únie zastupuje svojich takmer 70 členov už od roku 2011. Po-

slaním NS MAS SR je predovšetkým spolupracovať a komunikovať s riadiacimi a platobnými orgánmi a presadzovať transparentné, rovné a administratívne jednoduché stanovenie pravidiel pre fungovanie MAS a na vytváranie podmienok pre rozširovanie vplyvu a úlohy MAS pri administrácii dotácií z fondov určených na podporu rozvoja vidieka.

Ako môžu miestne akčné skupiny naplňovať svoje hlavné poslanie?

Ich hlavné poslanie by som zadefinoval jednoducho ako podporu rozvoja obcí a zvyšovanie kvality života ich obyvateľov. MAS sa snažia hľadať rôzne spôsoby ako napomôcť svojmu územiu. Toto poslanie naplňujú nielen prostredníctvom prerozdeldovania finančných prostriedkov z Európskej únie ale i prostredníctvom ostatných aktivít a projektov, do ktorých sa zapájajú a ktoré realizujú. Ide napríklad o podporu v organizovaní regionálnych podujatí, podporu vzdelávania v obciach, podporu spolupráce medzi miestnymi aktérmi, ďalej napríklad organizácia vzde-

lávacích seminárov na rôzne témy, prezentácia územia na národnej i medzinárodnej úrovni, atď.

Aké sú aktuálne najväčšie problémy vo fungovaní MAS?

Za najväčší problém v súčasnosti považujeme príliš zdĺhavé procesy implementácie, sprevádzané nadmernou byrokraciou, čo vedie k nečerpaniu finančných prostriedkov určených na rozvoj vidieka. Následne vzniká napätie medzi miestnymi aktérmi, ktorí často nedostali od MAS ešte žiadne finančné prostriedky na ich projekty a strácajú tak vieru v MAS. Ďalším problémom spolu s meškajúcimi procesmi je systém refundácie, na ktorom MAS fungujú, čo znamená, že peniaze na ich prevádzku a chod MAS sú vyplácané až následne, po podávaní žiadostí o platbu, čo často vedie k finančnej neistote a nutnosti zadlžovania sa.

Kde vidíte možnosti riešenia?

Ako jediné možné riešenie sa vidí obmedzenie nadmernej byrokracie spolu s posilnením personálnych kapacít na riadiacich orgánoch, čo povedie k celkovému urýchleniu a využívaniu finančných prostriedkov. Dôležité je, aby riadiace orgány s nami komunikovali a snažili sa naše návrhy a pripomienky akceptovať a zapracovávať ich do svojich riadiacich dokumentov. V tomto môžeme v poslednom období badať zo strany orgánov posun k lepšiemu. Veríme, že naše návrhy akceptujú aj pri príprave nového obdobia, aby sme sa vyhlímarazmu, ktorým si aktuálne prechádzame.

Môžete predstaviť niektoré úspešné projekty NS MAS SR?

Jeden zo zaujímavých projektov, ktorý práve NS MAS SR realizuje je projekt podporený z Fondu malých projektov s názvom Upevňovanie partnerstva slovenských a českých miestnych akčných skupín prostredníctvom zvyšovania povedomia o dôležitosti podpory regionálnej ekonomiky. Tento projekt realizujeme v spolupráci s českým partnerom – NS MAS ČR. Projekt je zameraný na posilnenie cezhraničnej spolupráce miestnych akčných skupín. Jedná sa hlavne o vzdelávanie a lepšie využívanie prírodných a kultúrnych daností regiónov a tým o podporu regionálnej ekonomiky. Projektom bude podporený prenos know-how medzi partnermi. Zámerom projektu je usporiadať na Slovensku konferenciu s názvom LEADER

SK 2021, ktorá posilní povedomie o metóde LEADER medzi starostami, podnikateľmi, neziskovými organizáciami, či inými orgánmi verejnej správy ale aj potenciálnymi žiadateľmi o dotácie z prostriedkov Európskej únie. Hlavná téma tejto konferencie sa bude niesť v téme podpory regionálnej ekonomiky. Súčasťou projektu je i vytvorenie Manuálu na zavádzanie regionálneho značenia, ktoré je jednou z foriem podpory regionálnej ekonomiky.

Ako za MAS hodnotíte končiac sa programové obdobie?

Vzhľadom na predĺženie súčasného programového obdobia až do roku 2025 a v súvislosti s veľmi malým percentom využitia finančných prostriedkov určených na rozvoj vidieka sa nedá hovoriť o končiacom programovom období a určite by

Môžete porovnať fungovanie MAS na Slovensku a v zahraničí?

V porovnaní s našimi susedmi môžeme pozorovať značné rozdiely. Zatiaľ čo oni už dokončujú realizáciu posledných projektov z aktuálneho programového obdobia a pripravujú stratégie do nového, my ešte len začíname implementovať prvé projekty. Dosiaľ je na Slovensku len niekoľko málo žiadateľov, ktorí už majú podpísanú zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (NFP). Vyzerá však, že sa to pomaly rozbieha. Rozdiel je tiež v podmienkach implementácie. Procesy na Slovensku sú značne preburokratizované a zdĺhavé. Aj preto sme tam kde sme...

Čo je najväčším prínosom MAS?

Najväčším prínosom MAS je, že prostredníctvom

Regionálne značky, o ktorých sme písali aj v 9. čísle Rolníckych novín, sú jednou z foriem podpory regionálnej ekonomiky.

sme ho ani nehodnotili ako pozitívne. Dalo by sa povedať, že sme v súčasnosti len na začiatku a dobré slová sa hľadajú len ťažko.

Ako sa MAS pripravujú na nové programové obdobie?

NS MAS SR má zriadenú pracovnú skupinu zameranú na prípravu na nové programové obdobie. Jej členmi sú manažéri tých MAS, ktoré majú bohaté skúsenosti a vedú tak jasne definovať problémy a potreby a preta-viť ich do požiadaviek, návrhov a odporúčaní na nové programové obdobie. Táto pracovná skupina vypracovala Pozičný dokument na nové programové obdobie 2021 – 2027 v súvislosti s metódou LEADER a CLLD. Naše požiadavky budú v stručnosti predstavené v letáku, ktorý sa momentálne spracováva a ktorý sa budeme snažiť roz distribuovať k dotknutým orgánom a medzi našich partnerov a spolupracujúce organizácie.

aktívnych ľudí, ktorí svoje územie a obyvateľov dôkladne poznajú, sa v území podarí realizovať projekty menšieho charakteru, ktoré by sa často prostredníctvom do-pytovo orientovaných výziev vôbec nerealizovali. Veľkým prínosom je aj to, že k eurofondom majú možnosť sa prostredníctvom MAS dostať aj malé dedinky či malí podnikatelia z regiónov, prípadne aj neziskový sektor, ak si ich podporu stanovila MAS vo svojej stratégii. LEADER je takisto antikorupčný nástroj, pretože sa jedná prevažne o prerozdeldovanie menších dotácií vo výške 10 000 až cca 100 000 €. Teda žiadatelia musia často k dotácií doložiť značnú časť z vlastných zdrojov, aby mohli byť projekt komplexne zrealizovaný. Nie je tam teda priestor na uliatie dákych financií, ako sa to robilo v minulosti, o čom svedčia aj mnohé kauzy, ako napr. Dobytkár, ktoré sú aktuálne v šetrení orgánov činných v trestnom konaní.

MALVÍNA GONDOVÁ

Pre členov NS MAS SR sú veľmi prínosné stretnutia na konferenciách a seminároch, kde môžu získať informácie priamo od zástupcov riadiacich orgánov, platobnej agentúry, informovať ich o problémoch pri implementácii svojich stratégií a vzájomne si vymieňať skúsenosti.